
Forhandlinger under tidspress

FRA FORENINGEN

HANS PETTER AARSETH

president

Når dette leses, vil årets forhandlinger være godt i gang. Ved et skjebnens lune vil fristen for forhandlingene i hovedtariffoppgjørene og vedrørende fastlegeordningen være sammenfallende. Ved inngangen til mai vil vi vite om vi kommer i havn.

Legeforeningens organisasjon har vært satt under et voldsomt press i forbindelse med årets forhandlinger. Arbeidet i vår hovedsammenslutning, Akademikerne, har pågått siden Akademikerne ble stiftet. Det har vært nedlagt et betydelig arbeid for å analysere hvorfor langtidsutdannede i offentlig sektor har vært lønnstapere sammenliknet med andre grupper, og hvilken strategi man skulle legge for å snu utviklingen. Dere vet svaret. Vi krever en ny forhandlingsordning. Vi krever en reell forhandlingsrett om vår egen lønn. Det har vært gjort mye fra Akademikernes side for å «selge» vårt budskap først og fremst til forhandlingsmotpartene. Mange arbeidsgiverrepresentanter har gitt uttrykk for at de deler vårt syn på lønnsdannelse. Det gjenstår imidlertid å se om kjøttvekten også denne gangen skal være utslagsgivende. I så fall får de ikke følge av Akademikerne. Vi blir ikke et haleheng til en avtale vi ikke vil ha.

Dersom det er grunnlag for en ny hovedtariffavtale, vil det også bli forhandlinger om særavtalene både i staten, Kommunenes Sentralforbund og Oslo kommune. I og med den utforming våre krav i hovedtariffavtalen har gjennom Akademikerne, er det først og fremst særavtalenes utforming som har vært gjort til gjenstand i yrkesforeningenes tariffkonferanser. Fortsatt er det slik at for sykehuslegene og de fastlønnede kommunelegene har særavtalene stor betydning for den totale lønnen. Hvis ikke lønnselementene i særavtalen utvikles i takt med den generelle lønnsutvikling, vil det i seg selv bidra til at legene sakker akterut.

Frem til kravene overleveres motparten, henholdsvis i hovedtariffavtalen og særavtalene, legges det ned et betydelig arbeid både i sekretariatet og blant de tillitsvalgte. Noen vil sikkert spørre om dette er hensiktsmessig i og med at forhandlingene i offentlig sektor bærer preg av at resultatet er bestemt på forhånd. Den økonomiske rammen og innretningen av oppgjøret legges i

forhandlingene mellom LO og NHO. Offentlig sektor får bare en teknisk tilpasning. I hovedtrekk har en slik kritikk vært berettiget. Det er derfor vi vil endre forhandlingsordningen. For reell innflytelse i forhandlingene er gode forberedelser en helt nødvendig forutsetning.

I utgangspunktet skulle fastlegeforhandlingene gjennomføres før hovedtariffoppgjøret tok til. På grunn av Stortingets utsettelse av saken, kombinert med at en ny statsråd har fått ansvaret for gjennomføringen, faller forhandlingene helt sammen i tid. En fastlegeordning krever etter Legeforeningens syn et omfattende avtaleverk. Det må være en avtale mellom de sentrale aktører hvor staten også deltar, en avtale mellom Kommunenes Sentralforbund og Legeforeningen som omfatter den private delen av fastlegenes arbeid og en avtale mellom Kommunenes Sentralforbund og Legeforeningen som omfatter de fastlønnede, eventuelt inkludert legevaktordninger. Dertil kommer avtalene mellom den enkelte lege og kommunen. Å konstruere slike avtaler som gjensidig ivaretar partenes plikter og rettigheter har vært en betydelig utfordring for vårt sekretariat og den politiske ledelse. Landsstyret har gjennom sine vedtak lagt bestemte føringer for sentralstyrets arbeid med fastlegeordningen. Kompleksiteten tilsier at sentralstyret selv har valgt å være referansegruppe for det praktiske forhandlingsarbeidet, i stedet for som normalt å la tariff- og lønnsutvalg spille denne rollen. I tillegg har sentralstyret valgt å bruke en relativt stor forhandlingsdelegasjon med representanter fra de yrkesforeninger som i særlig grad blir berørt: Alment praktiserende lægers forening, Offentlige legers landsforening og Yngre legers forening.

Til tross for at fastlegeforhandlingene ble forsinket i starten, har partene opprettholdt som mål å være ferdig de første maidagene. Det er en forutsetning for at Legeforeningen kan få gjennomført sin organisatoriske behandling av et resultat frem mot ekstraordinært landsstyremøte 7. juni. For Legeforeningen er resultatet viktigere enn tidsfristen. Kommer vi frem til en avtale sentralstyret kan anbefale, vil det være fordi avtalen er god nok og ikke fordi tiden renner ut.

Våre medlemmer tør være vel kjent med konsekvensene av prioritering. Sentralstyret har prioritert arbeidet med fastlegeordningen. Det fører til at sekretariatet i en periode får mindre kapasitet til å ivareta andre oppgaver, som for eksempel henvendelser fra våre medlemmer. Jeg ber om forståelse for at det må være slik.

Publisert: 30. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. februar 2026.